

MAGYAR VEGYIPARI, ENERGIAIPARI ÉS ROKON SZAKMÁKBAN DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETI SZÖVETSÉGE

1068 Budapest, Benczúr u.45.

www.vdsz.hu

A Magyar Vegyipari, Energiaipari és Rokon Szakmákban Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége Elnökségének JAVASLATA „Az Alkotmány szabályozási elvei” c. koncepcióhoz

A tömör megfogalmazásokból nem tudható, hogy az általunk vizsgált alapvető jogok és kötelezettségek fejezetben a felsoroltak vajon a hatályos Alkotmány teljes alapjogi katalógusát lefedik-e. Deklaráció szintjén igen, de néhány hiányosság szembetűnő, és amelyek Alkotmányban történő szabályozásától a VDSZ nem tud eltekinteni.

1. Hiányzik annak kimondása, hogy az ellátáshoz való jog a társadalombiztosítási rendszer és a szociális intézményrendszer útján valósul meg. Kezdeményezzük Alkotmányban való kimondását, hogy a társadalombiztosítás rendszerében a befizetésére kerülő valamennyi pénzbeli hozzájárulás annak fenntartására fordítandó, és az abból való részesülés a befizetett összegek teljességét tükrözze.

Nem látható az anyagból, hogy öregség, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén az állami ellátásra jogot formálhat-e az állampolgár, az a szóhasználat, hogy az alkotmány tartalmazza azokat az állami kötelezettségvállalásokat, amelyek az alkotmányban szereplő szociális és kulturális jogok érvényesülését előmozdítják, ebben a körben értelmezhetetlen.

Az sem tisztázható, mennyire hatékony a rászorulókról való gondoskodás és az ifjúság védelmének államcélként való megfogalmazása, mikor az Alkotmányból hiányoznak olyan alapvető jogok, mint annak kimondása, hogy az anyáknak a szülés előtt és után védelmet kell biztosítani, és hogy a munkavégzés során a nők és a gyermekek védelmét külön szabályok is biztosítják, valamint, hogy a magyar állam a rászorulókról kiterjedt szociális intézkedésekkel gondoskodik. Az ifjúság védelmének kimondása mellett továbbra is szükséges annak Alkotmányban való rögzítése, hogy ingyenes és kötelező általános iskolával és képességek alapján hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással nem csak a közművelődéshez való jog biztosítható, hanem az ifjúság védelme is. Különösen, hogy a hatályos Alkotmány tartalmazza azt is, hogy az oktatásban résztvevők anyagi támogatásban is részesülhetnek. Véleményünk szerint a szakképzés e körben való védelembe részesítése sokat javítana a helyzetén.

2. A munkavállalókat megillető alapvető jogok közül hiányzik annak kimondása, hogy a dolgozó jogosult a végzett munkája mennyiségének és minőségének megfelelő jövedelemre. Kezdeményezzük az állam kötelezettségei közötti rögzítését az alábbiaknak is:
- a. törekvése a teljes foglalkoztatás elérésére;
 - b. a munkavállalók anyagi és erkölcsi előmenetelének segítése;
 - c. az országos minimálbér megállapítása;
 - d. a munkaidő mértékének és beoszthatóságának országos szinten való megállapítása;
 - e. a munkát végző kiskorúak, diákok, megváltozott munkaképességűk, különösen kimerítő, vagy különösen egészségtelen, mérgező vagy veszélyes munkakörülmények között dolgozók védelmére vonatkozó külön szabályok alkotása;
 - f. a munkabér védelmének garantálása;
 - g. a pihenő idő és a rekreáció biztosítása.

A munkavállalókat megillető alapvető jogok katalógusát a következő jogosultságokkal kérjük kiegészíteni:

- h. foglalkozás biztonságához való jog, annak elismerése, hogy valós és arányos ok nélkül, vagy politikai, illetve ideológiai okból senki sem bocsátható el;
 - i. a munka emberhez méltó körülményeinek biztosítása, a munka és a család közötti harmónia fönntartása;
 - j. jog az igazságos kártérítéshez munkahelyi baleset vagy foglalkozási megbetegedés esetén;
 - k. Az egyesülési és a szabad szervezkedési jog alapján az új Alkotmánynak is ki kell mondania, hogy „A szakszervezetek és más érdekképviseletek védik és képviselik a munkavállalók, a szövetségi tagok és a vállalkozók érdekeit.” Sőt az időskorúak érdekeinek védelmét és képviseletét is ellátják;
 - l. Ki kell mondani, az országos és ágazati szintű érdekegyeztetés szükségességét.
3. Egy modern európai alkotmányból nem hiányozhat a szakszervezet létrehozása, a szakszervezeti tagsági viszony, a szövetségek létrehozása szabadságának Alkotmányban való rögzítése. Annak kimondása, hogy a szakszervezetek jogosultak a munkáltatóktól, az állami és önkormányzati szervektől a munkavégzéssel kapcsolatosan tájékozódni és tagjaikat képviselni; továbbá a munkavállalók helyzetét érintő jogszabályok kidolgozásában, a társadalombiztosítás irányításában részt venni. A szakszervezeteket és szövetségeiket megilleti a kollektív szerződés kötés joga, és a kollektív munkaügyi tárgyalások joga.

4. Az egyesülési joggal kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy szövegéből hiányzik annak kimondása, hogy az egyesülési jog alapján politikai célt szolgáló fegyveres szervezet nem hozható létre.
5. A gyermekek védelme körében a koncepció kizárólag a család kötelezettségévé teszi a gyermekekről való gondoskodást, kihagyva a hatályos Alkotmányban szereplő két további kötelezettet, az államot és a társadalmat.
6. Hiányoljuk a koncepcióból annak kimondását, hogy a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölésével kell megvalósítani.
7. Hiányzik annak kimondása, hogy az alapvető jogok megsértése miatt keletkezett igények bíróság előtt érvényesíthetőek.
8. A koncepció rendkívüli- és szükségállapot esetére későbbi sarkalatos törvényekben meghatározandó rendkívüli jogrend bevezetését engedélyezi annak kimondásával, hogy ennek esetén az alapvető jogok korlátozhatóak, illetve fölfüggeszthetőek. Hiányoljuk a hatályos Alkotmányban szereplő azon katalógust, mely azokat az alapvető jogokat sorolja föl, melyek ilyen esetben sem korlátozhatóak, illetve függeszthetőek föl (élethez és emberi méltósághoz való jog, a ember alapvető szabadságjoga, a jogképesség, az ártatlanság védelme, a védelem joga, a férfiak és nők egyenjogúsága, a gondolat-, a vallás és a lelkiismereti szabadság, a gyermekek védelme, kisebbségek védelme, a szociális biztonság joga, az állampolgárságtól való önkényes megfosztás tilalma).

A koncepció alapvető rendelkezései között van a hátrányos megkülönböztetés tilalma, melynek megfogalmazásából a módosításban is kimaradt az életkor, melyet kérünk pótolni.

Továbbá kezdeményezzük még az alapvető jogok között szerepeltetni az alábbiakat:

- a. hajléktalanok joga otthonteremtés támogatásához;
- b. minden állampolgár egyénileg vagy olyan egyesületen keresztül, melynek célja a szóban forgó érdek védelme, közérdekű keresetben léphessen föl az állampolgárok hátrányos megkülönböztetése, közegészségügy, a fogyasztók védelme, az élet minősége, a környezetvédelem, a kulturális örökség védelme, az állam és az önkormányzatok védelme érdekében.
- c. gyülekezési jog gyakorlása csak békésen és fegyvertelenül történhet,
- d. a nemesi vagy más megkülönböztető cím adományozásának és viselésének tilalma.

A koncepció egy kisebb terjedelmű, emelkedett hangú alkotmány szövegre tesz javaslatot, a részletes szabályok kidolgozását pedig később megalkotandó, ún. sarkalatos törvényekre bízta. A sarkalatos törvények témakörei, illetve e törvények meghozatalának rendje nem kerül kifejtésre a koncepcióban, de még az indokolásába is csak annyi került bele, hogy 2/3-os törvények lesznek, a ma hatályos alkotmányban szabályozott kérdéseket fogja részletezni annak elkerülése érdekében, hogy gyakorta kelljen az alkotmányt módosítani. A VDSZ rendkívül aggályosnak tartja azt, hogy sarkalatos törvények egyéni indítványként való betervezésével és 2/3-os elfogadásával az alkotmány kiüresítése valósuljon meg.

Budapest, 2011. február 15.